

HMS Malmö - Ett fartygsnamn med tradition

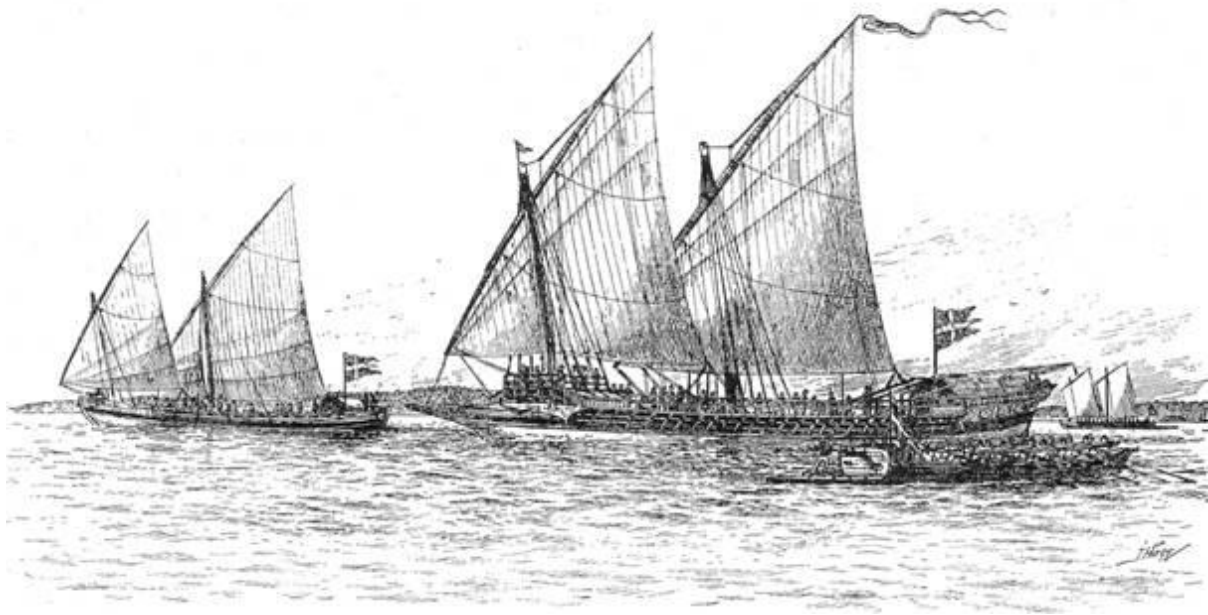

© Foto: Johan Jonson, Statens Maritima Museer.

HMS Malmö

Galären HMS Malmö byggd på Karlshamns varv och sjösatt 1749. Konstruktör och byggmästare var J Acrell. Längden var 38,6 m, bredd 6,23 m och djupgående 2,08 m. Deplacementet var 190 ton. Bestyckningen bestod av 1 st 24 punds, 2 st 6 punds kanoner, samt 23 st 3 punds nickehakar.

Deltog i sjöslagen vid Stettiner Haff, Stralsund och Swinemunde, utrangerades 1781.

Galeren eller galejan som den också kallades är en av de äldsta typerna av stridsfartyg för skärgård som funnits i svenska flottan. Typen på bilden här ovan är av Genuesisk eller Venetiansk typ och infördes i Sverige redan under kung Gustav Erikson Vasas tid. Längden var mellan 30 - 40m, bredd 5,4m och djupgående 1,8m. Fartyget var helt öppet förutom kajutan i aktern samt backen i fören, ovanpå backen fanns rambatten som fungerade som kombinerad kommandobrygga och stridsplattform. I backen var vanligen kanonerna placerade. Galärerna var utrustade med 20 - 22 par åror som vardera hanterades av 4-5 man. Vanligen fanns också två fällbara master som förde latinsegel som vid gynnsamma vindar underlättade fartygets förflyttning. Vid strid seglades dock aldrig denna fartygstyp utan roddes endast. Beväpningen utgjordes av 2-3 st 18 eller 24 punds kanoner samt diverse nickehakar. Besättningen var på ca 250 man varav 8-10 befäl resten var roddare och artillerister.

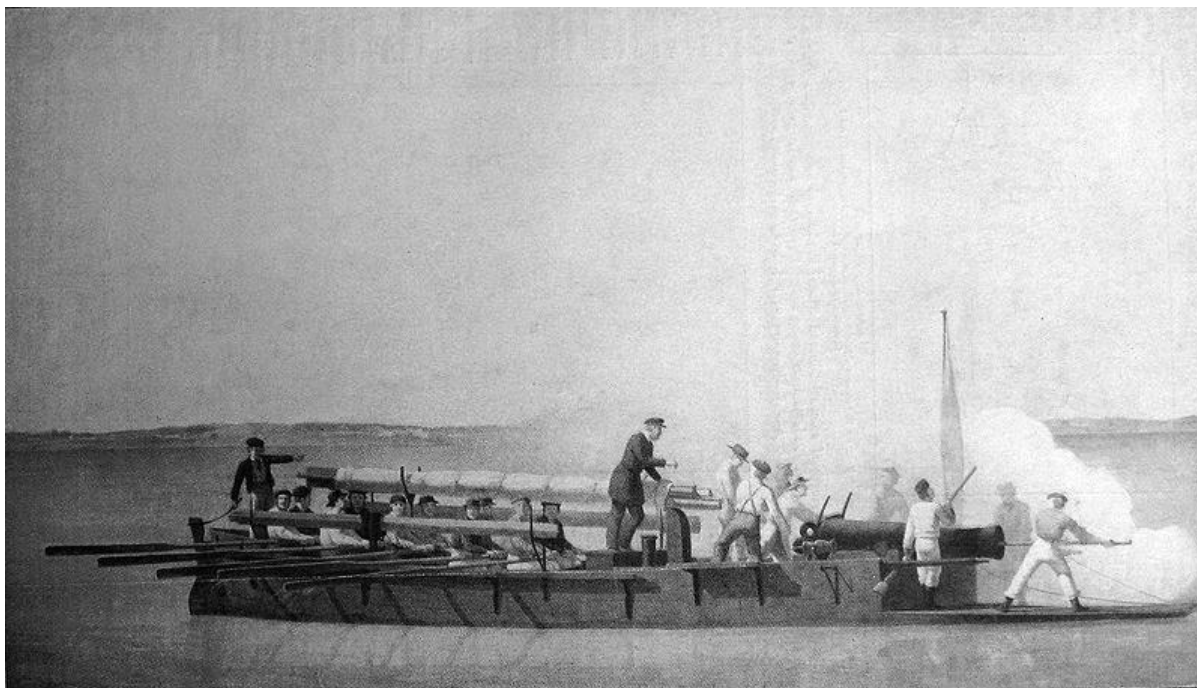

© Foto: Jahn Mörrby, Statens Maritima Museer.

HMS Malmö

Kanonjollen HMS Malmö byggd 1807, slopad 1836. Längden var 13,5 m, bredd 4,5 m och djupgående 1,5 m. Bestyckningen bestod av 1 st 18 punds och 2 st 3 punds kanoner, samt 4 st nickehakar. Skänktes med full utrustning år 1808 av Malmö Stad till Kronan, för "Omsorg av rikets försvar och det allmännas bästa". Deltog i 1808-09 års krig vid bl. annat konvojtjänst i Öresund.

Kanonjollar införlivades i den finska eskadern 1786. Dessa kanonjollar uppskattades mycket i det finska kriget och snabbt byggdes 80 st. I princip kan de beskrivas som en flytande lavett kring en tung kanon. Hela jollen tog upp rekylen vid skjutning. För att klara detta var skrovet förlängt akterut med en

"stjört" som sträckte sig 3,25 m akter om akterspegeln. Den förde en nedfällbar mast. Jollen var mycket grundgående och förde en liten besättning, 24 man. Längden varierade mellan 37 fot (11 m) och 51 fot (15,3 m). Jollen hade 5 - 10 par åror men kunde även seglas. Bestyckningen var stark, i aktern fanns en 18- eller 24 pundig kanon. De kunde enbart avge eld i stävriktningen.

HMS Malmö strax efter leverans 1939. © Foto: Statens Maritima Museer.

HMS Malmö

Jagaren HMS Malmö var en stadsjagare av Göteborgsklass, en typ av jagare inom svenska flottan som namngavs efter svenska kuststäder. Fartyget var 94,6 meter lång, 9,0 meter bred och hade ett djupgående av 2,6 meter. Standarddeplacementet var 1040 ton och det maximala deplacementet var 1240 ton. Maskineriet bestod av tre oljeeldade ångpannor av märket Penhoët, som levererade ånga till två ångturbiner av märket de Laval. Maskineriet hade effekten 32 000 hästkrafter vilket gav en toppfart på 39 knop.

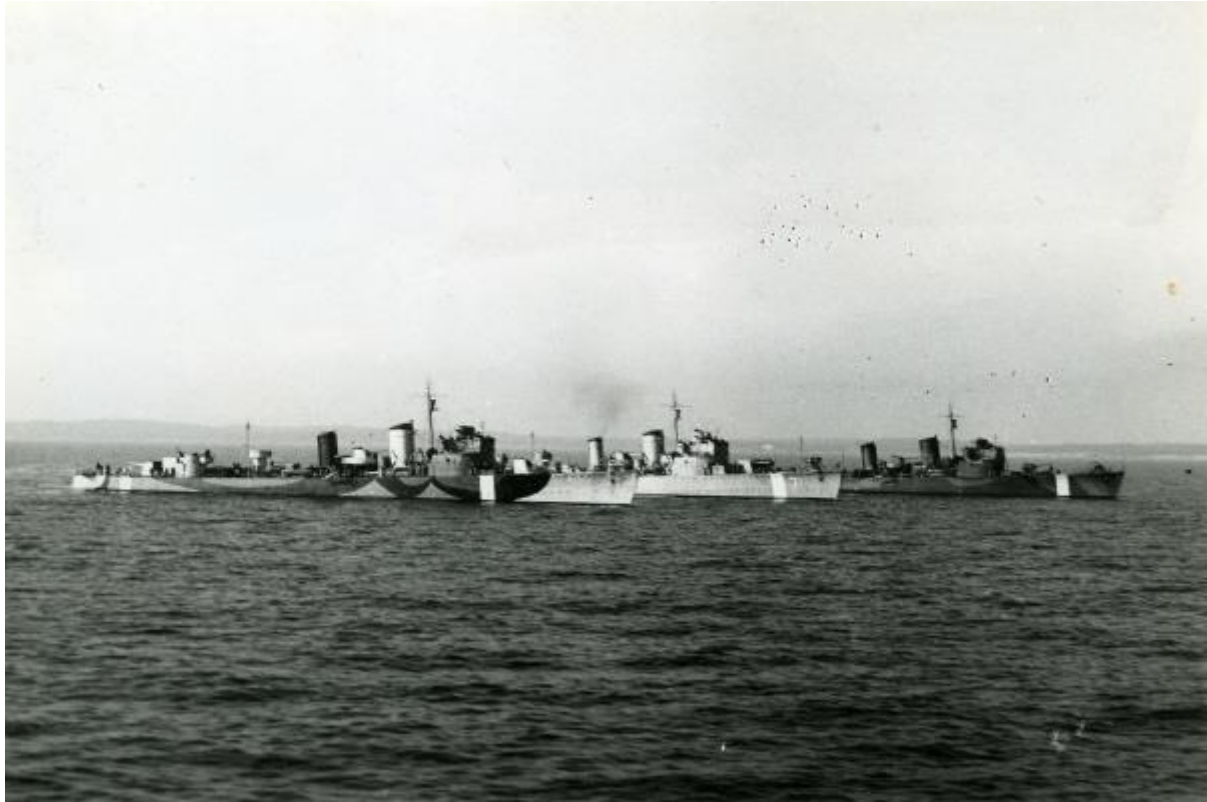
Stadsjagaren HMS Malmö kommer till hemma hamnen 1939 © Foto: Statens Maritima Museer.

HMS Malmö defilerar förbi. © Foto: Statens Maritima Museer.

Huvudartilleriet bestod av tre 12 cm kanoner m/24 C. Dessa var placerade en på backdäck, en midskepps mellan skorstenarna och en på akterdäck. Luftvärnet bestod av den nyutvecklade 25 mm luftvärnsautomatkanon m/32. Dessa satt i ett dubbellavetage på aktra bryggan, och två på gångborden. Vidare fanns ombord även monterade kulsprutor, torpedtuber på däck samt sjunkbombskastare och sjunkbombsfällare.

Andra världskriget

Tre jagare ur Göteborgsklassen i olika kamouflagemålning under andra världskriget.
Fartyget i mitten är HMS Malmö. © Foto: Statens Maritima Museer.

HMS Malmö byggdes vid Eriksbergs varv i Göteborg och sjösattes den 22 september 1938. Efter provturer och utrustning levererades hon, som tredje jagare i Göteborgsklassen, till Marinen den 15 augusti 1939, alltså strax före andra världskrigets utbrott. Under de allvarsamma dagarna före krigsutbrottet påskyndades provturerna och därefter sattes fartyget in i kustflottans 2:a jagardivision tillsammans med Göteborg och Stockholm. Vid leveransen av Gävle överfördes Göteborg till 1:a jagardivisionen.

Malmö i kamouflagemålning under kriget. © Foto: Statens Maritima Museer.

HMS Malmö var rustad under hela kriget, med undantag för ett kort avbrott under 1944, då situationen ansågs medge avrustning för en mera genomgripande översyn. Fartyget hade dithills under övningar, patrullering och eskorttjänst tillryggalagt en distans motsvarande 2,5 varv runt jorden vid ekvatorn.

Under krigstjänsten var det inte enbart fiender som efterspanades, utan även flyktingar som kom österifrån i diverse olika farkoster. I oktober 1941 landsatte man i Nynäshamn ett 60-tal flyktingar som hämtats på Gotland. Under de osäkra förhållanden som uppstod i september 1944 skärptes beredskapen på nytt och HMS Malmö måste hastigt rustas igen. I november var jagaren åter till sjöss och deltog i övervakning i Gotska sjön och eskortering av Gotlandstrafiken.

Slutligen tog vakten slut och den 10 april 1945 halades befälstecknet vid Stockholms örlogsvarv och fartyget fick en välbehövlig generalöversyn. Efter kriget var fartyget rustat dels en kortare period 1948 då hon överfördes till västkustens marindistrikt, och dels 1953-1957 då hon först ingick i kustflottan och sedan tillhörde Göteborgsavdelningen.

Jagarna HMS Sundsvall (12) och HMS Malmö (7), under andra världskriget.

© Foto: Statens Maritima Museer.

Efter kriget

Mellan 1948 och 1951 genomgick HMS Malmö en ombyggnation då bland annat skrovet breddades för att öka stabiliteten och den mellersta 12 cm kanonen flyttades till den aktra bryggan. Det hade nämligen visat sig att kanonen då den stod mellan skorstenarna skymdes av dessa, vilket gav dåliga bestrykningsvinklar. Vidare byttes luftvärnet ut mot modernare kanoner och radar, hydrofoner samt stridsledningscentral tillkom.

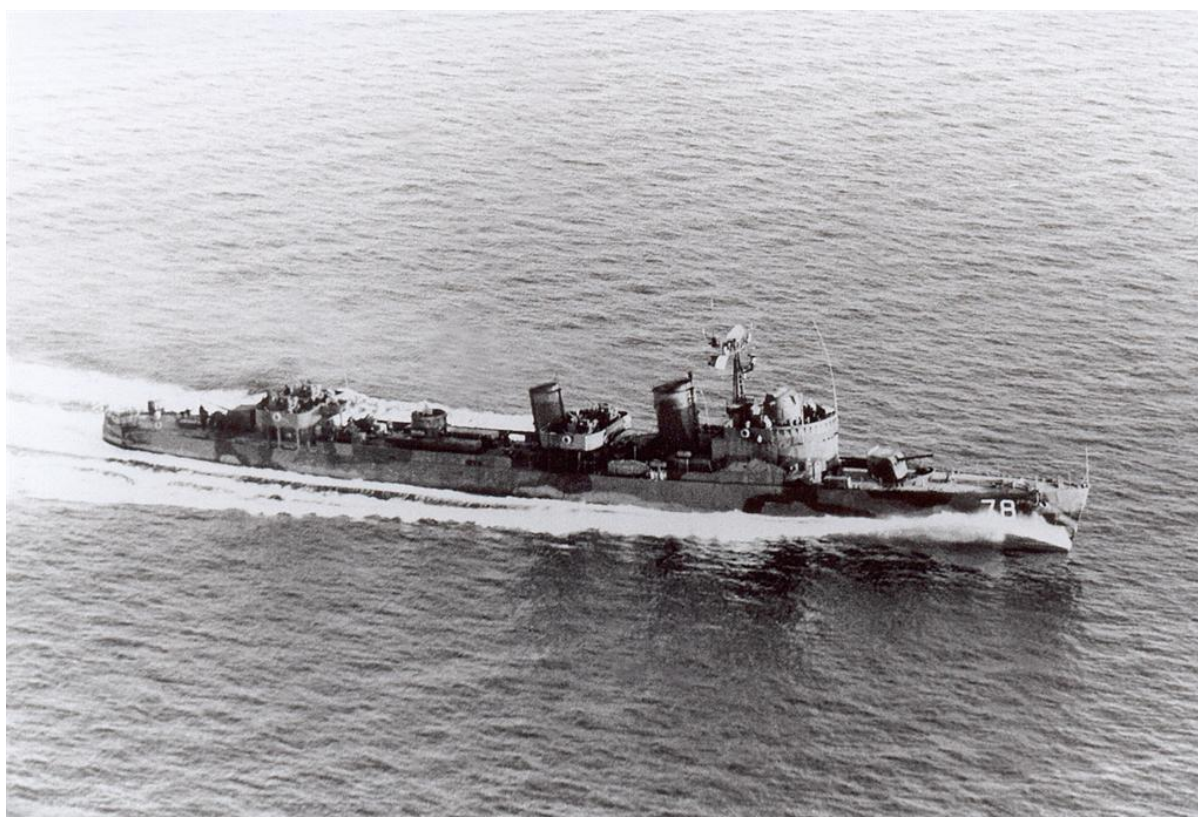
HMS Malmö till kaj vintern 1954, notera radarantennen i toppen i masten. Foto: Statens Maritima Museer.

År 1958-1963 lades fartyget in på Karlskrona örlogsvärv för en omfattande ombyggnad då hon även omklassades till fregatt. Torpedtuberna togs då bort och ersattes med antiubåtspjäser, hydrofonanläggningen moderniserades och stridsledningen utrustades för ubåtsjakt. Även luftvärnsartilleriet moderniserades och minkapaciteten ökades från cirka 40 till 130 minor. Antiubåtspjäserna placerades på båda fartygssidorna strax för om det aktra däckshuset, vilket även tillbyggdes akterut för att ge plats åt förråd och frysboxar. Utseendemässigt förändrades fartyget även genom att samtliga fönsterventiler under huvuddäck sattes igen, och skeppsbåtar och dävertar togs iland. För att ge utrymme åt den utökade besättningen förändrades inredningen bland annat så tillvida att en ny manskapsmäss ordnades akter om gunrummet och att manskapet i viss utsträckning fick ligga i tre britsar i höjd.

© Foto: Förvarsstabens pressavdelning.

På hösten 1961 rustades HMS Malmö för provtur, och hon ingick därefter i flottan till den 1 januari år 1967 då hon utrangerades. År 1969 såldes hon för skrotning i Göteborg.

HMS Malmö 78 som fregatt på ett flygfoto från 1966. När systerfartygen moderniserades fick de bland annat en balkong runt aktra skorstenen för att bära fyra 40 mm Bofors lv-kanoner.

HMS Malmö fick dock nöja sig med halva arsenalen. © Foto: Curt Borgenstam.

© Foto: Försvarsmakten

HMS Malmö

Korvetten HMS Malmö Stockholmsklass, tidigare även kallad **Ytattack 81** och **Spica III**, är en fartygsklass av korvetter tillhörande 3. sjöstridsflottiljen i svenska marinen. Klassen består av fartygen HMS Stockholm (K11) och HMS Malmö (K12) som levererades av Karlskronavarvet år 1985. Fartygens huvuduppgifter är ytattack, incidentberedskap, ubåtsjakt, eskortering och minläggning. År 2009 användes de även i en internationell insats under ledning av EU för att bekämpa pirater i Adenviken. Efter en modifiering år 2002 är målsättningen att fartygen skall vara operationella till år 2015.

Ritning av HMS Stockholm (K11) i 2009 års utseende.

HMS Malmö sjösatt på Karlskronavarvet 22 mars 1985 levererad till Kungl. Flottan 10 maj 1985. Längd 50 m, Bredd 7,5 m och djupgående 2,6 m. Deplacement 320 ton. Lågfartsmaskineri två dieselmotorer MTU och högfartsmaskineri en gasturbin, fart +30knop. Besättning 35 officerare och 18 värnpliktiga. Allmålskanon 57 mm Mk2, 8 x Sjömålsrobot RBS 15, 4 x Antiubåttorpeder 40 mm, Antiubåtsgranater m/90, Sjunkbomber, Minor och Motmedelssystem.

©Foto: Försvarsmakten

Fartygen är byggda med ett skrov av stål och överbyggnader och master i lättmetall. Den aktra

överbyggnaden och överbyggnaden för om kommandobryggan fanns inte från början utan tillkom vid halvtidsmodifieringen år 2002 då man även byggde om masten för att minska radarsignaturen. Vidare byttes kamouflagemålningen ut från mörk, liknande HMS Furusund, till den nuvarande grå färgen.

©Foto: Försvarmakten

År 2009 genomgick fartygen en modifiering för att anpassas för uppdraget med förbandet ME01 i Adenviken. Bland annat utrustades fartygen med en ny räddningsbåt upphängd i en nymonterad däck, samt nytt sambandsmateriel. För att klara av att operera i sådant olik klimat mot vad de ursprungligen var avsedda för installerades även ett förbättrat ventilationssystem. Modifieringen sköttes av Försvarets materielverk i samarbete med Karlskronavarvet.

© Foto: Johan Lundahl/Combat Camera HMS Malmö i Adenviken

Till en början var fartygen bestyckade med två artilleripjäser, en 57 mm allmålskanon 7130 i fören och en 40 mm allmålskanon m/48 i aktern. Den övriga huvudbestyckningen var varierbar. I fören kunde en avfyringsanordning för 53,3 cm torpeder medföras på vardera sida. Akter om överbyggnaden kunde man medföra antingen fyra torpedtuber för 53,3 cm eller 40 cm torpeder, 4x9 antiubåtsgranatkastare, åtta Robot 15, eller en kombination av dessa. För minutläggning kunde 68 minor medföras ombord. På fartygen fanns även två Kulspruta 58 monterade. Fartygen utrustades även med en släphydrofon vilket gjorde dem väl lämpade för ubåtsjakt. År 1992 installerades även en skrovfast hydrofon.

© Foto: Försvarmakten

Under halvtidsmodieringen år 2002 togs den aktra kanonen och de tunga torpederna bort och istället byggdes i aktern en överbyggnad för förvaring av släphydrofonen. Detta minskade däcksutrymmet i aktern och minskade därmed minkapaciteten. Under modifieringen installerades även ett nytt ledningssystem och huvudmaskineriet byttes ut.

Den 26 maj 2009 gjorde HMS Malmö sin första insats mot pirater i Adenviken då lyckades avvärja ett angrepp mot fartyget *A/V Antonis* och grep sju pirater efter en kortare jakt.

